

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1001

M.A. (Part I) (Sem. I) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-1001 : Micro Economic Analysis-I

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) What is 'market mechanism' ? How does market mechanism work to solve the basic problems in a free market economy ?

(b) Explain the relationship between the law of diminishing marginal utility and the law of demand. Using this relationship derive a demand curve.

2. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) What is elasticity of demand ? Explain the types of price elasticity of demand.

(b) Explain the revealed preference theory.

P.T.O.

3. Answer the following questions (any one) : [10]
- (a) Explain the Cobb-Douglas production function.
- (b) Discuss the nature of the short-run and long-run average cost curves. Why is the long-run cost curve flatter than the short-run cost curve ?
4. Answer the following questions (any one) : [10]
- (a) Explain the concept of producers surplus.
- (b) Discuss why does the supply curve of the firm and the industry slope upward to the right in the short-run ?
5. Answer the following questions (any one) : [10]
- (a) What is Edgeworth box diagram ? How is Edgeworth exchange box diagram different from Edgeworth production box diagram ?
- (b) Explain the social welfare functions.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]
- (अ) बाजार यंत्रणा म्हणजे काय ? मुक्त अर्थव्यवस्थेतील मुलभूत समस्या सोडविण्यासाठी बाजार यंत्रणा कशा प्रकारे कार्य करते ?
- (ब) न्हासमान सीमांत उपयोगिता आणि मागणीच्या नियमातील संबंध स्पष्ट करा. या संबंधाच्या साहाय्याने मागणीचा वक्र काढा.

2. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]
- (अ) मागणीची लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (ब) अभिव्यक्त पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]
- (अ) कॉब-डगलस उत्पादन फलन स्पष्ट करा.
- (ब) अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्राच्या स्वरूपाची चर्चा करा. दीर्घकालीन खर्च वक्र अल्पकालीन खर्च वक्रापेक्षा पसरट का असतो ?
4. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]
- (अ) उत्पादकाचे संतोषाधिक्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ब) अल्पकाळात उद्योग आणि उद्योग संस्थेचा पुरवठा वक्राचा उतार उजवीकडून वर जाणारा का असतो ते चर्चा करा.
5. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]
- (अ) ऐजवर्थ पेटिका रेखाकृति म्हणजे काय ? ऐजवर्थ विनीमय पेटिका रेखाकृति ही उत्पादन पेटिका रेखाकृति पेक्षा कशी वेगळी आहे.
- (ब) सामाजिक कल्याण फलन स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—2

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1002

M.A. (Part I) (I Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Compulsory Paper)

EC-1002 : Public Economics—I

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precised and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Discuss the role of Government in organised society. [10]

Or

Explain the impossibility of decentralised provision of public goods.

2. Explain the concepts of public goods and merit goods with suitable examples. [10]

Or

Explain in detail the theory of club goods.

3. Explain the Wagner's law of increasing state activities. [10]

Or

Discuss the zero base budget in detail.

4. Explain in brief the social cost benefit analysis as a criteria for public investment. [10]

Or

Discuss the factors determining the 'Ability to Pay Tax'.

P.T.O.

5. Explain the pure theory of public expenditure. [10]

Or

Explain the optimal taxation theory.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दात सोडवा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. संघटीत समाजव्यवस्थेतील शासनाच्या भूमिकेबाबत चर्चा करा. [10]

किंवा

सार्वजनिक वस्तूंच्या विकेंद्रीकरण तरतूदीबाबतची असंभाव्यतेबाबत चर्चा करा.

2. सार्वजनिक वस्तू व गुणाधारीत वस्तू या संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

संयुक्त वस्तू (क्लब गुड) सिद्धांत सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

3. राज्याच्या वाढत्या जबाबदाऱ्यांबाबतचा वॅगनरचा नियम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

शून्याधारीत अर्थसंकल्पावर सविस्तर चर्चा करा.

4. सार्वजनिक गुंतवणूकीचा एक निकष या अर्थाने 'सामाजिक खर्च-लाभ विश्लेषण' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'करदेयक्षमता' निर्धारित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

5. सार्वजनिक खर्चाच्या शुद्ध सिद्धांतांचे स्पष्टीकरण द्या. [10]

किंवा

पर्याप्त करारोपण सिद्धांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1003

M.A. (Part-I) (First Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Compulsory Paper)

(EC-1003 : International Trade)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Explain Krugman Theory of Economic Geography. [10]

Or

What is Terms of Trade ? Explain the factors determining Terms of Trade.

2. Explain the demerits of Free Trade Policy. [10]

Or

Discuss in detail 'Dunkel Proposal'.

3. Explain Non-Tariff Barriers on Trade. [10]

Or

Explain features of Global Trade Growth.

P.T.O.

4. What is Intra-industry Trade ? Explain the factors determine Intra-industry Trade. [10]

Or

Discuss the effects of WTO on Indian agriculture.

5. Explain arguments for controlled Trade Policy. [10]

Or

Explain in detail Leontief Paradox.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तरे 250 शब्दात लिहा.

1. क्रुगमन यांचा आर्थिक भुगोल सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यापारशर्ती म्हणजे काय ? व्यापारशर्तीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खुल्या व्यापार धोरणाचे दोष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

डंकेल प्रस्ताव यावर सविस्तर चर्चा करा.

3. व्यापारातील जकातेतर अडथळे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापार वृद्धीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

4. आंतर-उद्योग व्यापार म्हणजे काय ? आंतर-उद्योग व्यापारावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापार संघटनेचा भारतीय शेतीवरील परिणामांची चर्चा करा.

5. नियंत्रित व्यापार धोरणाच्या बाजूने युक्तिवाद स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘लिऑन्टिफ विरोधाभास’ सविस्तर स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1004

M.A. (Part I) (I Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Optional Paper)

(EC-1004 : Indian Economic Policy)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full works.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer in **250** words each.

1. Explain the trends and structure of National Income. [10]

Or

Describe the growth and pattern of Industrialisation in Post-reform period.

2. Explain objectives and limitations of monetary policy of RBI. [10]

Or

Explain the causes of population migration from Rural to Urban.

3. State the concept of small scale industries and explain the problems of the Indian small scale industries. [10]

Or

Explain the concept of privatisation and discuss obstacle in the way of privatisation.

4. Explain in detail demographic features to India. [10]

Or

Evaluate the Social Infrastructural Development. [10]

P.T.O.

5. Explain the problems of Indian Agriculture Market. [10]

Or

Explain the problems of Indian Labour Market.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाची 250 शब्दात उत्तरे लिहा.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. राष्ट्रीय उत्पन्नाची प्रवृत्ती व रचना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आर्थिक सुधारणानंतरच्या काळातील औद्योगिकीकरणाची वाढ आणि रचना (आकृती बंध) स्पष्ट करा.

2. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्ट्ये व मर्यादा सांगा. [10]

किंवा

ग्रामीण ते शहरी लोकसंख्या स्थलांतरणाची कारणे स्पष्ट करा.

3. लघुद्योग ही संकल्पना सांगा आणि भारतातील लघुद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

खासगीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करून खासगीकरणाच्या मार्गातील अडथळे सविस्तर लिहा.

4. लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सामाजिक संरचनेच्या विकासाचे मूल्यमापन करा.

5. भारतीय शेतमाल विक्रीव्यवस्थेतील दोष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतीय श्रमबाजाराच्या समस्या स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1005

M.A. (Part I) (I Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Optional Paper-II)

(EC-1005 : Labour Economics)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—**
- (i) All questions are compulsory.
  - (ii) Figures to the right indicate full marks.
  - (iii) Answers should be precise and to the point.
  - (iv) Answer in **250** words each.

1. Explain the nature, scope and importance of Labour Economics. [10]
Or

Critically examine the Marginal Productivity Theory of Wages.

2. Take the review of Wage Policy in India since reforms period.[10]
Or

Explain the structure and achievement of Labour Unions in India.

3. Explain the causes of absenteeism of Indian Industrial Labour.[10]
Or

Discuss the recent trends in Child Labour Policy in India.

4. Discuss the recent trends in female worker's policy in India. [10]
Or

Critically evaluate the implementation of social security measures in India.

P.T.O.

5. Explain the causes and effects of Labour Migration. [10]

Or

Explain the Industrial Dispute Settlement mechanism in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येकी उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. श्रम अर्थशास्त्राचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वेतनाच्या सीमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

2. सुधारणा काळापासूनचा भारतीय वेतन धोरणाचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

भारतीय कामगार संघटनांची रचना आणि यश स्पष्ट करा.

3. भारतातील औद्योगिक श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील अलीकडील काळातील बाल-कामगार धोरणाच्या प्रवृत्तींवर चर्चा करा.

4. भारतातील स्त्री-कामगार धोरणातील अलीकडील प्रवृत्तीवर चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतातील सामाजिक सुरक्षितता उपायांच्या अंमलबजावणीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

5. श्रमिकांच्या स्थलांतराची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील औद्योगिक कामगार कलह निवारण व्यवस्था स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-1006

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-1006 : Mathematical Economics

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Answer should be precise and to the point.

(iii) Figures to the right indicate full marks.

(iv) Use of non-scientific calculator is allowed.

1. Answer the following questions (any *one*) : [10]

(a) Given the profit function :

$$\pi = 160 - 3x^2 - 2xy - 2y^2 + 120y - 18$$

for a firm producing two goods x and y :

(i) Maximize profits

(ii) Test the second order conditions and

(iii) Evaluate the function at the critical values x and y .

P.T.O.

(b) Find :

(i) AC function

(ii) Critical values at which AC is minimized

(iii) The minimum average cost

for the given total cost function $T_C = Q^3 - 21Q^2 + 500Q$.

2. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) Find the inverse A^{-1} of the following matrix :

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 2 & 5 \\ 3 & 1 & 8 \\ 9 & 6 & 7 \end{bmatrix}.$$

(b) The production isoquant is given by :

$$25K^{3/5} L^{3/5} = 5400$$

Find MRTS.

3. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) Find MR; if

$$T_R = 35 + 5Q - 2Q^2 + 2Q^3$$

also evaluate TR at $Q = 3$ and $Q = 5$.

(b) Find the ME function (Marginal Expenditure) for the given supply function $P = Q^2 + 2Q + 1$. Also evaluate the ME function at $Q = 4$ and $Q = 10$.

4. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) Find determinant $|A|$ for the matrix :

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 6 & 5 \\ 2 & 1 & 8 \\ 7 & 9 & 1 \end{bmatrix}.$$

(b) Find the values of P_1 and P_2 by Cramer's rule :

$$7P_1 + 2P_2 = 60$$

$$P_1 + 8P_2 = 78.$$

5. Answer the following questions (any one) : [10]

(a) Determine the following integrals :

(i) $\int x^{-1/5} dx$

(ii) $\int (5x^3 + 2x^2 + 3x) dx.$

(b) Differentiate each of the following functions :

(i) $y = (4x^2 - 3)(2x^5)$

(ii) $y = \frac{10x^8 - 6x^7}{2x}.$

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2001

M.A. (Part I) (Sem. II) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-2001 : Micro Economic Analysis-II

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer each question in **250** words.

(iv) Answers should be precise and to the point.

1. Explain different criteria for the classification of markets based on competition. [10]

Or

Explain the basic features of perfect competition market.

2. Discuss in detail the types of price discrimination in Monopoly. [10]

Or

Explain the structure and types of the oligopoly market.

3. Explain the concept of 'Nash Equilibrium' in the game theory. [10]

Or

What is meant by product differentiation ? Explain with examples.

P.T.O.

4. “Long-run equilibrium in perfect competition is always with normal profits.” Explain. [10]

Or

Explain the Baumol's sales revenue maximization model.

5. Discuss in detail Pigou's Welfare Theorem. [10]

Or

What is Monopoly Power ? How is it regulated ?

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसूद असावीत.
(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात असावे.
(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. स्पर्धेवर आधारित बाजारपेठांच्या वर्गीकरणाचे विविध निकष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पूर्ण स्पर्धा बाजारपेठेची मूलभूत वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

2. मक्तेदारीतील किंमत भेदांच्या प्रकारांची सविस्तर चर्चा करा. [10]

किंवा

अल्पजनाधिकार बाजारपेठेची रचना व प्रकार स्पष्ट करा.

3. खेळ सिद्धांतातील 'नॅश समतोल' संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वस्तूभेद म्हणजे काय ? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

4. 'पूर्ण स्पर्धेतील दीर्घकालीन समतोल नेहमी सर्वसाधारण नफ्याचा असतो.' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बाऊमोलचे विक्री प्राप्ती महत्तमीकरण प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

5. पिगूच्या कल्याणकारी सिद्धांतावर सविस्तर चर्चा करा. [10]

किंवा

'मक्तेदारी शक्ती' म्हणजे काय ? तिचे नियंत्रण कसे केले जाते ?

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2002

M.A. (Part I) (II Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Compulsory Paper)

(EC-2002 : Public Economics-II)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. State and explain the sources of public debt. [10]

Or

Explain the principles of 'Public Debt Management.'

2. Discuss the effects of deficit financing on Indian Economy. [10]

Or

Explain the objectives of Fiscal Policy.

3. Discuss the interdependence of Monetary Policy and Fiscal Policy.[10]

Or

What is Budget ? Discuss the preparation and presentation of Union Budet.

4. Explain the vertical and horizontal imbalance of federal finance in India. [10]

Or

Explain the Centre-State financial relation in India.

P.T.O.

5. Discuss the reforms in Direct and Indirect taxes in India. [10]

Or

State and explain the sources of Revenues of the Union.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. सार्वजनिक कर्जाचे मार्ग सांगा व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सार्वजनिक कर्ज व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा.

2. भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील तुटीच्या अर्थभरण्याच्या परिणामांची चर्चा करा. [10]

किंवा

राजकोषिय धोरणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

3. चलनविषयक धोरण व राज्यवित्तीय धोरण यांच्या परस्परावलंबनाविषयी चर्चा करा. [10]

किंवा

अंदाजपत्रक म्हणजे काय? केंद्रिय अर्थसंकल्पाची पूर्णतयारी व सादरीकरण याविषयी चर्चा करा.

4. भारतीय संघराज्यप्रणालीतील 'उर्ध्वगामी व समस्तरीय असमतोल स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील केंद्र-राज्य वित्तीय संबंध स्पष्ट करा.

5. भारतातील प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष करांमधील सुधारणांसंबंधी चर्चा करा. [10]

किंवा

केंद्रसरकारच्या उत्पन्नाचे मार्ग सांगा व स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2003

M.A. (Part I) (Sem. II) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-2003 : International Finance

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer each question in **250** words.

(iv) Answers should be precise and to the point.

1. Explain the concept of foreign trade multiplier. What are the limitations of foreign trade multiplier ? [10]

Or

What is meant by disequilibrium in Balance of Payment ? Explain the measures used to correct disequilibrium in balance of payment. [10]

2. What is flexible exchange rate ? Explain the merits and demerits of flexible exchange rate. [10]

Or

Critically examine the Balance of Payments theory of rate of exchange. [10]

P.T.O.

3. Explain the classification of International Capital Flows. [10]

Or

Explain the factors affecting International Capital Movement. [10]

4. Explain the features and growth of Euro-currency market. [10]

Or

Explain the role of non-banking financial companies in International Capital Movement. [10]

5. Explain the performance of Asian Development Bank since 1991. [10]

Or

Explain the objectives, functions and achievements of World Bank. [10]

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) प्रत्येक प्रश्न सोडवा 250 शब्दात लिहा.
(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. परकीय व्यापार गुणकाची संकल्पना स्पष्ट करा. परकीय व्यापार गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या ? [10]

किंवा

व्यवहारतोलातील असमतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलातील असमतोल दुरुस्त करण्यासाठी करण्यात येणाऱ्या उपाययोजना स्पष्ट करा. [10]

2. बदलता विनिमय दर म्हणजे काय ? बदलत्या विनिमय दराचे गुण-दोष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विनिमयदराचा व्यवहारतोल सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा. [10]

3. आंतरराष्ट्रीय भांडवल प्रवाहांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय भांडवलाच्या हालचालींवर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. [10]

4. युरोचलन बाजाराची वैशिष्ट्ये आणि वाढ स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय भांडवलाच्या हालचालीतील बँकेतर वित्तीय कंपन्यांची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

5. 1991 पासूनची आशियाची विकास बँकेची कामगिरी स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये, कार्ये आणि कामगिरी स्पष्ट करा. [10]

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2004

M.A. (Part-I) (II Semester) EXAMINATION, 2018
ECONOMICS
(EC-2004 : Agricultural Economics)
(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.
(iii) Answers should be precise and to the point.
(iv) Answer each question **250** words.

1. Explain in detail the trends in agricultural productivity in India. [10]

Or

Evaluate the progress of Indian agriculture during the period of Five Year Plans. [10]

2. Explain the impact of mechanization on agricultural labour in India. [10]

Or

Discuss the causes of low efficiency of agricultural labour in India. [10]

3. Explain the role and trend in Micro Finance in India. [10]

Or

Explain the role of NABARD in agricultural credit. [10]

4. Examine the problems of agricultural export and import after 1995. [10]

Or

What are the problems of agricultural marketing in India ? [10]

P.T.O.

5. What is food security ? Explain the problems of food security in developing countries. [10]

Or

Explain the present status of Bio-technology.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. भारताच्या कृषि उत्पादकतेतील प्रवृत्ती सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पंचवार्षिक योजना काळातील भारतीय शेतीच्या प्रगतीचे मूल्यमापन करा. [10]

2. भारतातील यांत्रिकीकरणाचे शेतमजुरांवरील परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतीय शेतमजुरांची कार्यक्षमता कमी असण्याची कारणांची चर्चा करा. [10]

3. भारतातील सूक्ष्म वित्त पुरवठ्याची भूमिका आणि प्रवृत्ती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

कृषी वित्त पुरवठ्यातील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

4. 1995 नंतरच्या शेतमाल वस्तुंच्या आयात-निर्यात समस्यांचे परीक्षण करा. [10]

किंवा

भारतातील कृषी विपनणातील समस्या कोणत्या आहेत ? [10]

5. अन्न सुरक्षा म्हणजे काय ? विकसनशील देशातील अन्न सुरक्षेच्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जैव-तंत्रज्ञानाची वर्तमान स्थिती स्पष्ट करा. [10]

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2005

**M.A. (Part-I) (II Sem.) EXAMINATION, 2018
ECONOMICS**

**(EC-2005 : Industrial Economics)
(2013 PATTERN)**

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. What is small scale industry ? Write the note on the problems of small scale industries. [10]

Or

What is the merger ? Explain the main types of mergers with its merits and demerits.

2. Critically evaluate the Sargent Florence theory of industrial location. [10]

Or

Explain the factors influencing location of industries.

3. Explain the factors affecting industrial productivity in India. [10]

Or

Explain the importance of productivity in competitive environment.

4. State the meaning of Industrial Finance. Explain the scope and importance of Industrial Finance. [10]

Or

Explain in detail the various forms of foreign capital.

P.T.O.

5. Explain the salient features of Industrial Policy Resolution 1991.[10]

Or

Explain the problems and causes of regional imbalance in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. लघु उद्योग म्हणजे काय? लघु उद्योगांच्या समस्यांवर टिप लिहा. [10]

किंवा

विलिनिकरण म्हणजे काय? विलिनिकरणाचे मुख्य प्रकार गुण-दोषांसह स्पष्ट करा.

2. सार्जेंट फ्लोरेन्स यांचा औद्योगिक स्थानियीकरणाच्या सिद्धांताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.[10]

किंवा

उद्योगाच्या स्थानियीकरणाने परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

3. भारतातील औद्योगिक उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

स्पर्धात्मक वातावरणातील उत्पादकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. औद्योगिक वित्ताचा अर्थ सांगा. औद्योगिक वित्ताची व्याप्ती आणि महत्व विशद करा.[10]

किंवा

परकीय भांडवलाचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

5. 1991 च्या औद्योगिक धोरण ठरावातील ठळक वैशिष्ट्ये सांगा. [10]

किंवा

भारतातील प्रादेशिक असमतोलाची कारणे व समस्या स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-2006

M.A. (Part-I) (II Sem.) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-2006 : Statistical Techniques)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Use of non-programmable calculator is allowed.

(iv) Symbols have their usual meaning.

1. For the following frequency distribution of expenses on fruits per month of 30 families, compute arithmetic mean, median and mode : [10]

Class	Number of Families
0–50	3
50–100	6
100–150	12
150–200	5
200–250	4

Or

Define normal distribution. State the properties of normal distribution.

2. Compute correlation coefficient between marks obtained in Mathematics and Statistics for 10 students : [10]

P.T.O.

Marks in Mathematics (X)	Marks in Statistics (Y)
30	25
27	30
26	32
39	37
10	14
15	18
17	21
31	33
38	39
34	35

Or

State and explain the components of time series.

3. A random sample of 90 adults is classified according to gender and the number of hours they watch television during a week : [10]

Time spent on watching TV during a week	Gender	
	Male	Female
Over 25 hours	17	28
Under 25 hours	29	16

Test whether the time spent on watching TV is independent of gender at 5% level of significance.

Or

Define the following terms :

- (a) Null hypothesis
- (b) Alternative hypothesis
- (c) Type II error
- (d) Level of significance
- (e) Type I error.

4. Write a detailed note on kurtosis. [10]

Or

A box contains 10 balls of which 4 are red. If 2 balls are chosen at random from this box, find the probability that :

- (a) Both are red
- (b) At least one is red
- (c) At most one is red

5. From the following probability distribution, compute mean and variance of X : [10]

X	$P(X = x)$
1	0.10
2	0.20
3	0.30
4	0.25
5	0.15

Or

Explain any *two* methods of sampling.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3001

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-3001 : Macro Economics-I

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Explain the concepts of GDP, GNP and NDP. [10]

Or

Explain the uses and importance of National Income Accounting.

2. Explain the classical approach regarding output the employment. [10]

Or

Describe the Keynesian Theory of Employment.

3. How is LM curve derived ? [10]

Or

Examine the concept of 'Liquidity Trap' with the help of a diagram.

P.T.O.

4. Explain concept of super multiplier. [10]

Or

Explain the Real Business Cycle Theory.

5. Explain the Mundel-Fleming Model of Open Economy. [10]

Or

What is disposable income ? Explain the relationship between income and consumption.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. स्थूल देशांतर्गत उत्पादन, स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन व निव्वळ देशांतर्गत उत्पादन या संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्त्व स्पष्ट करा.

2. उत्पादन आणि रोजगारासंबंधीचा सनातन दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा रोजगारविषयक सिद्धांत विशद करा.

3. LM वक्राची निर्मिती कशी होते ? [10]

किंवा

‘रोखता सापळा’ या संकल्पनेचे आकृतीच्या सहाय्याने परिक्षण करा.

4. महागुणकाची संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वास्तव व्यापार चक्र सिद्धांत स्पष्ट करा.

5. मुंडेल-फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्ययशक्य उत्पन्न म्हणजे काय ? उत्पन्न आणि उपभोग यातील संबंध स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—2

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3002

M.A. (Part II) (III Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-3002 : Growth and Development—I

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer each question in **250** words.

(iv) Answers should be precised and to the point.

1. Explain the characteristics of Less developed countries. [10]

Or

Explain the per capita income as an Index of development.

2. Explain the impact of inequality on the process of development. [10]

Or

Explain the contemporary debtor on poverty in India.

3. Explain the Harrod-Domar Economic growth model. [10]

Or

Explain the Balanced growth theory of Nurkse.

4. Explain the theory of demographic transition. [10]

Or

What is meant by Migration ? Explain the causes of Migration.

P.T.O.

5. Explain the problem in defining economic development. [10]

Or

Explain the problem of urbanization.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.

(iv) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. अल्पविकसीत देशांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आर्थिक विकासाचा एक निर्देशांक म्हणून 'दरडोई उत्पन्न' स्पष्ट करा.

2. विषमतेचा आर्थिक विकास प्रक्रियेवरील परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील दारिद्र्याविषयी समकालीन चर्चा स्पष्ट करा.

3. आर्थिक वृद्धीचे हेरॉड-डोमार प्रतिमान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

नक्सचा संतुलित विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

स्थलांतर म्हणजे काय ? स्थलांतराची कारणे स्पष्ट करा.

5. आर्थिक विकासाची व्याख्या निश्चित करण्यात येणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

शहरीकरणाच्या समस्या स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3003

M.A. (Part-II) (Third Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-3003 : Modern Banking)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the points.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Explain the role of financial system in economic development. [10]

Or

Explain the principles of Banking in India.

2. Comment on the present status of Co-operative Banks in India. [10]

Or

Take a review of changing trends in banking sector since 1991 in India.

3. Explain the present status and problems of 'E' Banking in India. [10]

Or

Explain the types and the performance of NBFIS.

P.T.O.

4. Explain the nature and role of foreign exchange market. [10]

Or

Critically examine the role of Euro-Dollar and Euro-Currency market.

5. Explain the working and role of IMF. [10]

Or

What is Mutual Funds ? Explain the advantages of Mutual Funds.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मूदेसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाची उत्तरे 250 शब्दांत सोडवा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. वित्तीय प्रणालीची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील बँक व्यवसायाची तत्वे स्पष्ट करा.

2. भारतातील सहकारी बँकांची सद्यस्थिती यावर भाष्य करा. [10]

किंवा

भारतातील 1991 पासूनच्या बँक व्यवसाय क्षेत्रातील बदलाच्या प्रवृत्तीचा आढावा घ्या.

3. भारतातील 'ई' बँकिंगची सद्यस्थिती आणि समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बँकेतर वित्तीय संस्थांचे प्रकार सांगून त्याची कामगिरी स्पष्ट करा.

4. विदेशी विनिमय बाजारचे स्वरूप व भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

युरो डॉलर आणि युरो चलन बाजाराच्या भूमिकेचे टिकात्मक परीक्षण करा.

5. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्यपद्धती आणि भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

म्युच्युअल फंड म्हणजे काय ? म्युच्युअल फंडाचे फायदे सांगा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3004

M.A. (Part II) (III Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-3004 : Demography)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—**
- (i) All questions are compulsory.
  - (ii) Figures to the right indicate full marks.
  - (iii) Answers should be precise and to the point.
  - (iv) Answer each question in **250** words.

1. Take the review of population growth in developed and developing countries. [10]

Or

Explain the relationship between Demography and other disciplines.

2. Critically evaluate Malthusian Theory of Population. [10]

Or

Explain the Herbert Spencer's Biological Theory of Population.

3. What is census ? Explain the uses and importance of census.[10]

Or

What is the Child Mortality ? Explain the causes of child mortality.

4. What is Sex Ratio ? State the factors affecting sex ratio in India. [10]

Or

Explain the density of population.

P.T.O.

5. Explain the problems of urbanisation and suggest the remedies on it. [10]

Or

Explain the National Population Policy, 2000.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा.

1. विकसित व विकसनशील देशांतील लोकसंख्या वाढीचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

लोकसंख्याशास्त्र आणि इतर शास्त्र यातील संबंध स्पष्ट करा.

2. माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा. [10]

किंवा

हबर्ट स्पेन्सरचा जैविक सिद्धांत स्पष्ट करा.

3. जनगणना म्हणजे काय? जनगणनेचे उपयोग आणि महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बालमर्त्यता म्हणजे काय? बालमर्त्यताची कारणे स्पष्ट करा.

4. स्त्री-पुरुष प्रमाण म्हणजे काय? भारतातील स्त्री-पुरुष प्रमाणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसंख्येची घनता स्पष्ट करा.

5. शहरीकरणाच्या समस्या स्पष्ट करून त्यावरील उपाययोजना सुचवा. [10]

किंवा

राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण 2000 स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3005

M.A. (Part II) (III Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(Optional Paper)

(EC-3005 : World Economy)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.
(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Explain in detail the effects of globalization on Indian economy.[10]

Or

Explain the meaning and history of global economy.

2. Explain the role of OECD in world economic development. [10]

Or

Evaluate the performance of SAARC.

3. Explain the effects of disintegration of Soviet Union. [10]

Or

Discuss the economic issues of South East Asian Countries.

4. Explain the place of China in world trade. [10]

Or

What are the major problems in European Union ?

P.T.O.

5. Explain the role of BRICS in the world economy. [10]

Or

Explain the role of Multinational Corporations in economic development.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक अर्थव्यवस्थेचा अर्थ आणि इतिहास विशद करा.

2. आर्थिक सहकार्य व विकासविषयक संघटनेची जागतिक आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दक्षिण आशियाई देशांच्या प्रादेशिक सहकार्य संघटनेच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा.

3. सोव्हियत रशियाच्या विघटनाचे परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दक्षिण-पूर्व आशियाई देशांतील आर्थिक मुद्द्यांची चर्चा करा.

4. जागतिक व्यापारात चिनचे स्थान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

युरोपियन समुदायाच्या मुख्य समस्या कोणत्या आहेत?

5. ब्रिक्स देशांची जागतिक अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-3006

M.A. (Part II) (III Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-3006 : Economics of Finance)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Explain the role of financial sector in an Economy. [10]

Or

Explain the role of interest rates in present and future value of income.

2. What is meant by Capital Market ? Explain the instruments of Capital Market. [10]

Or

Explain the structure of Financial System in an Economy.

3. What is Future Market ? Explain the risks in Future Market.[10]

Or

Explain Arbitrage Pricing Theory and its signifance.

4. Define Derivatives and explain the types of it. [10]

Or

Explain the Capital Asset Pricing Theory.

P.T.O.

5. What are the types and mechanics of options markets ? [10]

Or

State the difference between equity market and financial service market.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येकी प्रश्नाची उत्तरे 250 शब्दात लिहा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. अर्थव्यवस्थेतील वित्तीय क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब्याज दर उत्पन्नाचे वर्तमान आणि भावी मूल्य यांची भूमिका स्पष्ट करा.

2. भांडवल बाजार म्हणजे काय? भांडवल बाजाराची साधने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अर्थव्यवस्थेतील वित्तीय पद्धतीची संरचना स्पष्ट करा.

3. भविष्यकालीन (भावी) बाजार म्हणजे काय? ते सांगून त्यातील धोके स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पणन (Arbitrage) किंमत सिद्धांत स्पष्ट करून त्याचे महत्व सांगा.

4. कृदन्त (Derivatives) संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भांडवली मालमत्ता मूल्यांकन प्रतिमान स्पष्ट करा.

5. पर्यायी बाजाराचे प्रकार व यंत्रणा स्पष्ट करा. [10]

किंवा

समबाजार आणि वित्तीय सेवा बाजार यातील फरक स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-4001

M.A. (Part II) (Sem. IV) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-4001 : Macro-Economics-II

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer each question in **250** words.

(iv) Answer should be precise and to the point.

1. Define Money. What are the functions of money ? [10]

Or

Explain in brief the measures of money supply.

2. Discuss the views of Friedman on demand for money. [10]

Or

Critically examine the Fisher's Quantity Theory of Money.

3. Explain the goals, targets, indicators and instruments of monetary policy. [10]

Or

What is money multiplier ? Explain the process of money multiplier.

P.T.O.

4. Explain the Loanable Funds Theory of Interest. [10]

Or

Explain Keynesian Liquidity Preference Theory of Interest.

5. Define Inflation. Explain in detail causes of Inflation. [10]

Or

Explain the concept of Cost-Push Inflation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. पैशाची व्याख्या द्या. पैशाची कार्ये कोणती ? [10]

किंवा

पैशाच्या पुरवठ्याची मापने थोडक्यात स्पष्ट करा.

2. पैशाच्या मागणी बाबत फ्रिडमनच्या विचारांची चर्चा करा. [10]

किंवा

फिशरच्या चलनसंख्यामान सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

3. चळनविषयक धोरणाची ध्येये, लक्ष्ये, निर्देशक आणि साधने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पैसा गुणक म्हणजे काय ? पैसा गुणक प्रक्रिया स्पष्ट करा.

4. व्याजाचा कर्जाऊ निधी सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्सचा व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.

5. चळनवाढीची व्याख्या द्या. चळनवाढीची कारणे सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

खर्चजन्य चळनवाढ ही संकल्पना स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-4002

M.A. (Part II) (IV Semester) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-4002 : Growth and Development-II)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. What is meant by disguised unemployment ? Explain the causes of disguised unemployment. [10]

Or

Explain the role of infrastructure in economic development.

2. What is meant by Fiscal Policy ? Explain in detail the role of Fiscal Policy in developing countries. [10]

Or

Explain the importance of export promotion policy.

3. Explain the types of international capital flows. [10]

Or

Discuss 'trade as an engine of growth'.

4. Explain the various measures of Poverty alleviation. [10]

Or

Explain the role of Government in the development process.

P.T.O.

5. Explain the types of Agriculture size of holding. [10]

Or

Explain the role of self-help groups in development.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दात सोडवा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. प्रच्छन्न बेकारी म्हणजे काय? प्रच्छन्न बेकारीचे कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आर्थिक विकासात पायाभूत सुविधांची भूमिका स्पष्ट करा.

2. राजकोषीय धोरण म्हणजे काय? विकसनशील देशातील राजकोषीय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

निर्यात प्रोत्साहन धोरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

3. आंतरराष्ट्रीय भांडवल प्रवाहाचे प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘व्यापार हे वृद्धीचे इंजिन आहे’ यावर चर्चा करा.

4. दारिद्र्य निर्मूलनविषयक विविध उपाययोजना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकास प्रक्रियेतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

5. शेतीच्या धारणक्षेत्राच्या आकारमानाचे प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकासातील स्वयंसहाय्यता बचत गटाची भूमिका स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-4003

M.A. (Part II) (Sem. IV) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

EC-4003 : Research Methodology

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Explain the objectives and limitations of Social Research. [10]

Or

What is meant by Research ? State the types of Research.

2. What is meant by primary data ? Explain the sources of primary data. [10]

Or

What is Hypothesis ? Explain the role of Hypothesis in research.

3. Explain the importance and types of correlation. [10]

Or

Explain the importance of graph and diagrams in research.

P.T.O.

4. Explain the sources of Global Information. [10]

Or

Explain the stage of report writing.

5. What is meant by sample ? Explain the types of samples. [10]

Or

Explain the importance of PowerPoint presentation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. सामाजिक संशोधनाची उद्दिष्टे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [10]

किंवा

संशोधन म्हणजे काय ? संशोधनाचे प्रकार सांगा.

2. प्राथमिक तथ्य म्हणजे काय ? प्राथमिक तथ्यांचे स्रोत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गृहितकृत्य म्हणजे काय ? संशोधनात गृहितकृत्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

3. सहसंबंधाचे महत्व आणि प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आलेख आणि आकृत्यांचे संशोधनातील महत्व स्पष्ट करा.

4. जागतीक माहितीचे स्रोत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अहवाल लेखनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

5. नमुना निवड म्हणजे काय ? नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पॉवर पॉइन्ट (PowerPoint) सादरीकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-4004

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-4004 : Rural Development)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. Explain the structure of rural economy of India. [10]

Or

Explain the causes of rural poverty in India.

2. Discuss the performance of MGNREGA in India. [10]

Or

Explain the importance and problems of cottage industries in India.

3. Discuss the Gandhian approach of rural development in India. [10]

Or

Explain the constraints of human development in rural India.

4. Explain the problems of women empowerment in India. [10]

Or

Evaluate the performance of Training Rural Youth for Self-Empolyment in India.

P.T.O.

5. Explain the role of Self-Help Groups in India. [10]

Or

Discuss the measures of rural unemployment in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे अचूक व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. भारतातील ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची संरचना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा.

2. भारतातील मनरेगाच्या कामगिरीची चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतातील कुटीर उद्योगांचे महत्व व समस्या स्पष्ट करा.

3. भारतातील ग्रामीण विकासाच्या गांधी दृष्टिकोनाची चर्चा करा. [10]

किंवा

ग्रामीण भारतातील मानवी विकासातील अडथळे स्पष्ट करा.

4. भारतातील महिला सबलीकरणविषयक समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील ग्रामीण युवकांसाठीच्या स्वयंरोजगार प्रशिक्षण योजनेच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

5. भारतातील स्वयंसहाय्यता बचत गटांची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील ग्रामीण बेरोजगारी निवारणाच्या उपाययोजनांची चर्चा करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5404]-4005

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-4005 : Economics of Environment)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Answer each question in **250** words.

1. What is Economics of Environment ? Explain the scope of Economics of Environment. [10]

Or

Discuss the effects of Environment on Human being.

2. Explain the causes of forest depletion. [10]

Or

Explain the environmental policy of India.

3. Explain the causes of environmental degradation. [10]

Or

Explain the significance of Social Forestry.

4. Explain the role of Public Sector in environmental protection.[10]

Or

Explain the environmental problems of agriculture development.

P.T.O.

5. Explain the role of environment education in the protection of environment. [10]

Or

Discuss the defects of Global Warming.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे अचूक व मुद्देसूद असावीत.

(iv) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. पर्यावरणाचे अर्थशास्त्र म्हणजे काय? पर्यावरण अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मानवी जीवनावरील पर्यावरणाच्या परिणामांची चर्चा करा.

2. जंगल विनाशाची कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारताचे पर्यावरणविषयक धोरण स्पष्ट करा.

3. पर्यावरण अधःपतनाची कारणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सामाजिक वनीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. पर्यावरण संरक्षणातील सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

कृषी विकासातील पर्यावरणविषयक समस्या स्पष्ट करा.

5. पर्यावरण संरक्षणातील पर्यावरणविषयक शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक तापमानवाढीच्या दुष्परिणामांची चर्चा करा.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5404]-4006

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

ECONOMICS

(EC-4006 : Econometrics)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Use of non-programmable calculator is allowed.

(iv) Symbols have their usual meaning.

1. The following data gives the experience of machine operators and their performance ratings :

Operator	Experience	Performance ratings
1	16	87
2	12	88
3	18	89
4	4	68
5	3	78
6	10	80
7	5	75
8	12	83

Obtain the regression equation of performance ratings on experience by the method of least squares and estimate performance rating of an operator who has 7 years of experience.

P.T.O.

Or

- (i) Discuss coefficient of determination as a measure of goodness of fit.
- (ii) State and explain assumptions of OLS method of estimation.

2. Discuss OLS estimation in the presence of autocorrelation.

Or

Explain the concept of dummy variable. What precaution is to be taken in the use of dummy variables ?

3. Discuss indirect least square method as a method of estimation of just identified equation.

Or

Explain unit root stochastic process and unit root test.

4. Consider the following model of demand and supply :

$$Q_d = a_1 + b_1 p + c_1 y \quad \dots a_1, c_1 > 0, b_1 < 0$$

$$Q_s = a_2 + b_2 p + c_2 z \quad \dots b_2 > 0, c_2 < 0$$

$$Q_d = Q_s$$

Where Q_d = quantity demanded Q_s = quantity supplied, p = price,

y = disposable income, z = cost of major raw material.

Q and p are endogenous and y and z are exogenous.

Obtain the reduced form of these equations.

Or

- (i) Discuss Vector Autoregressive Model (VAR).
- (ii) Discuss rank and order conditions of identifiability of simultaneous equations model.

- 5.** Explain the graphical method and Durbin-Watson d-test as methods of detection of autocorrelation.

Or

Explain the methods of detection of multicollinearity and its remedial measures.

munotes.in